RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1899. Första Kammaren. N:o 30.

Torsdagen den 11 maj.

Kammaren sammanträdde kl. 2,30 e. m.

Justerades protokollet för den 4 i denna månad.

Anmäldes och bordlades statsutskottets memorial n:o 112, med förslag till de återstående stadgandena i det nya reglementet för riksgäldskontoret.

Föredrogos, men bordlades å nyo på flere ledamöters begäran följande nästlidne dag bordlagda ärenden, nemligen:

statsutskottets utlåtanden och memorial n:is 96 och 98—111,

bevillningsutskottets betänkande n:o 33, äfvensom särskilda utskottets memorial n:o 2.

På framställning af herr talmannen beslöts, att statsutskottets memorial n:o 112 skulle sättas främst på föredragningslistan till morgondagens sammanträde.

Kammaren åtskildes kl. 2,37 e. m.

In fidem

A. v. Krusenstjerna.

Fredagen den 12 maj.

Kammaren sammanträdde kl. 1 e. m.

Justerades protokollet för den 5 i denna månad.

Vid föredragning af statsutskottets nästlidne dag bordlagda memorial n:o 112, med förslag till de återstående stadgandena i det nya reglementet för riksgäldskontoret, biföll kammaren hvad utskottet i detta memorial hemstält.

Angående vilkoren vid försäljning till Luossavaara-Kiirunavaara aktiebolag af kronan tillhörig mark.

Föredrogs å nyo statutskottets den 10 och 11 innevarande maj bordlagda utlåtande n:o 96, i anledning af Kongl. Maj:t proposition angående försäljning till Luossavaara-Kiirunavaara aktiebolag af kronan tillhörig mark i Juckasjärvi socken i Norrbottens län m. m. jemte i ämnet väckta motioner.

Herr vice talmannen: Jag tillåter mig hemställa, att samtliga tre moment a) b) och c) i detta utlåtande måtte samtidigt föredragas och afgöras.

Denna hemställan bifölls.

Herr Bohnstedt: Det är en ganska stor och vigtig fråga, som inkommit till kamrarne i riksdagens sista stund. Inom utskottet voro äfven meningarne ganska delade, ehuru man slutligen enade sig om det föreliggande betänkandet. Åtskilliga ledamöter inom utskottet hafva dock reserverat sig i anledning af den motion, som af herr Fredholm från Andra Kammaren inlemnats, i hvilken motion yrkas, att den enligt gällande grufvestadga jordegaren tillhörande rätt beträffande fyndigheters tillgodogörande icke på grund af detta nu ifrågavarande köp skulle tillkomma bolaget. Häremot sätter utskottet i fråga, huruvida det må vara med nuvarande rättsförhållanden i vårt land förenligt att den, som afhänder sig egande-

Angående vilkoren vid försäljning till Luossavaara-Kiirunavaara aktiebolag af kronan tillhörig mark.
(Forts.)

rätten till jord, dervid förbehåller sig viss rätt, som annars alltid plägar medfölja eganderätten. Utskottet har således varit ovisst, huruvida rättsförhållandena skulle kunna medgifva undantagandet af rätten till kronans jordegareandel. Efter det beslut, som härom-dagen fattades i afseende å kronans jordegareandel vid malmfyndigheter, har jag, som sjelf ej vågat uppsätta förslag till beslut i ämnet, ansett det vara min skyldighet att rörande denna fråga rådföra mig med personer, som hafva erfarenhet och auktoritet uti juridiska spörsmål, och dessa personer hafva varit af den åsigten, att på grund af 54 § inteckningsförordningen det skulle låta sig göra att vid detta köp bevara åt kronan dess jordegareandel. Denna åsigt har med värme omfattats af reservanterna från Andra Kammaren, och jag vet att de alla, liksom äfven motionären, der komma att förorda ett tillägg till här föreliggande förslag i den rigtning, att kronan måtte få behålla sin rätt i nu nämnda afseende. Jag skall derför, herr grefve och talman, anhålla att få föreslå ett tillägg till mom. a) efter tredje stycket på sid. 19 i utskottets betänkande, af hvilket stycke ordet »samt» utgår, hvarefter skulle tillkomma ett nytt moment af följande lydelse:

»Att kronan må njuta *den rätt* till afkomst och förmån från den till bolaget försålda mark, att kronan i fråga om tillgodogörandet af fyndigheter å den försålda marken bibehåller den rätt, som kronan enligt grufvestan innehaft; samt».

Skulle kammaren godkänna ett sådant förslag, skulle naturligtvis punkten c) erhålla denna lydelse: »att herr Fredholms ofvan omförmälda motion må anses härmed vara besvarad».

Jag anhåller, herr grefve och talman, att få göra ett sådant yrkande och yrkar bifall till det förslag jag framstält.

Herr vice talmannen: Såsom framgår af utskottets utlåtande och äfven framhållits af den siste ärade talaren, var utskottet verkligen något tveksamt om hvad i detta fall borde göras. Hela anläggningen vid Luossavaara är ju betingad af malmfyndigheter, och under sådana förhållanden syntes det icke oberättigadt, att staten här lika väl som på andra kronomarker förbehåller sig sin jordegareandel. Men man var icke fullt på det klara med huruvida detta kunde juridiskt vinnas, och det var denna tveksamhet, som föranledde utskottet att stanna vid det beslut, hvartill utskottet kom, i synnerhet som kommerskollegium hade upplyst, att afsevärda malmfyndigheter icke funnes på det till försäljning afsedda området. Nu har emellertid efter samråd med åtskilliga jurister blifvit kändt, att sådana förbehåll uti köpekontraktet mellan kronan och köparne kunde intagas och få bindande kraft på inteckningsväg, och då jag vet, att många, säkerligen de fleste utskottsledamöter från Andra Kammaren, och äfven många från denna äro beredda att biträda förslaget, vill jag för min del icke motsätta mig, att ett sådant tillägg göres som det i öfverensstämmelse med herr Fredholms motion

Angående vilkoren vid försäljning till Luossavaara-Kiirunavaara aktiebolag af kronan tillhörig mark. (Forts.)

föreslagna. Jag slutar med detsamma, hvarmed jag började, att hela denna anläggning tillkommit för tillgodogörande af malmfyndigheter, och under sådana förhållanden bör ju icke kronan utestängas från den rätt, kronan har på andra sina marker. Jag har icke något att erinra emot herr Bohnstedts förslag.

Hans excellens herr statsministern Boström: Då finansministern är upptagen i Andra Kammaren, anhåller jag att få yttra några ord i frågan.

Jag kan då icke underlåta att säga, att den förhöjning i priset, som har blifvit föreslagen, synes mig vara skäligen skarp. Herrarne veta, att den areal, som föreslagits att kronan skulle försälja, utgör 304,5 hektar. Af detta område har nu utskottet föreslagit bortskärande af ett par bitar af 44,5 och 19 hektars storlek. Det återstår då 241 hektar; men af hela totalarealen är, såsom herrarne också finna af betänkandet, 95,5 hektar mossar och myrar, 20 hektar sjöar och 185 hektar skogsmark, och det afdrag, som af utskottet är förslaget, är taget just från denna skogsmark. Och om jag nu anser, att mossar och myrar och icke heller sjöar hafva synnerligt stort värde, kommer jag till, att 120 hektar skulle betalas med 100,000 kronor. Jag kan icke neka till att denna siffra är temligen hård. Men å andra sidan är sakens läge sådant, att jag icke kan annat än framhålla mina betänkligheter utan att göra något yrkande.

Hvad beträffar herr Bohnstedts förslag, som vunnit understöd af herr Lundeberg, så kan jag, såsom icke jurist, naturligtvis icke yttra mig om huruvida det är öfverensstämmande med lag eller icke. Det är ju möjligt, att någonting sådant, som det här föreslagna kan låta sig göra, men å andra sidan är det också alldeles tydligt, att klar blir icke saken, förrän den kommit under domstols pröfning, och då kan det hända, att det blir afslag. Då frågar jag: är verkligen detta vilkor af sådan betydelse, att man derför bör sätta hela saken på spel? När vi af betänkandet veta, att det finnes 233 millioner tons jernmalm öfver marken, behöfva vi då börja vidtaga åtgärder för att försäkra oss om malmen under ifrågavarande utrymme, om hvilket kommerskollegium, som dock icke saknar sakkunskap, sagt, att det är anledning att tro, att der icke finnes någon malm.

Jag har endast velat framhålla dessa mina betänkligheter.

Herr Reuterswärd: Här har blifvit åberopadt hvad kommerskollegium yttrat i frågan. Enligt kommerskollegii åsigt skulle det på denna areal icke finnas någon anmärkningsvärd malmfyndighet.

Då någon undersökning icke blifvit gjord, förefaller det besynnerligt, att endast derför att kommerskollegium, som visserligen är en betydande myndighet ifråga om bergshandteringen, uttalat denna åsigt, säga att »sannolikhet ej funnes» o. s. v., då man vet, att man knappt kan taga ett steg i de der trakterna, utan att der

Angående vilkoren vid försäljning till Luossavaara-Kiirunavaara aktiebolag af kronan tillhörig mark. (Forts.)

finna malmfyndigheter. Detta påstående är således väl djerft och torde icke få gälla vid bedömande af denna fråga.

Vidare har här sagts, att våra mossar och myrar icke skulle hafva något egentligt värde. Jo, mina herrar, jag och många med mig hafva grufvor, som just äro belägna i mossar och kärr. Det finnes intet hinder för att man afleder vattnet och sedan med mycket god fördel bearbetar sådana grufvor. Ja, äfven på sjöbottnen kan det löna sig att bryta malm. Den frånräkning, som gjordes på arealen, håller således icke fullkomligt streck, och det var deremot jag ville opponera mig, ty enligt praxis har det litet hvarstans visat sig, att myrar och mossar kunna vara ganska användbara för att der anlägga grufvor.

Hvad det juridiska spörsmålet beträffar, huruvida man kan försälja en jordegendom med vilkor af den beskaffenhet, att, om framdeles på denna egendom upptäckas grufvor eller betydande malmanledningar, man förbehåller sig rätten dertill, så kan jag säga, det jag många gånger har varit med om sådana köp. Det är alls icke ovanligt, att personer, som ega en liten hemmansdel och vilja sälja densamma, förbehålla sig rätten till möjligen der befintliga malmfyndigheter, och jag vet icke, hvarför icke ett sådant förbehåll med full laga kraft skulle kunna göras mellan köpare och säljare. Jag ber derför att få instämma i herr Bohnstedts yrkande.

Herr Åkerman: Med anledning af att kommerskollegii utlåtande blifvit åberopadt, ber jag att få meddela, det kommerskollegium naturligtvis icke såsom sådant omedelbart skaffat sig kännedom om huruvida afsevärda malmfyndigheter kunna finnas på det område, som här afhandlas, utan har kommerskollegium vändt sig till den person, som på uppdrag af kollegium undersökt dessa trakters malmtillgångar och enligt kommerskollegii mening bäst känner till desamma, nemligen statsgeologen Lundbohm, och har kollegium af honom fått det besked, att det icke är sannolikt, att afsevärd malmtillgång finnes å detta område.

Hvad sjelfva frågan beträffar, skulle jag vilja hemställa, om man icke, till förekommande af ett annars tänkbart omöjliggörande af hela upplåtelsen, kunde så till vida modifiera frågans läge, att man gjorde ett tillägg: »såvidt lagligen ske kan.» Dermed borde mera frihet vinnas, så att, om det i reservationen föreslagna tillägget skulle komma att visa sig lägga hinder i vägen för inteckningsverhållande, man finge afstå från det af reservanten föreslagna vilkoret för öfverlåtelsen.

Herr Bohnstedt: Jag skall bedja att få göra det tillägg till det af mig nyss afgifna förslaget, att i slutet måtte tillsättas en punkt, så lydande: »derest så lagligen kan ske.»

Herr Reuterswärd: Jag skall be att få instämma i det af herr Bohnstedt nu gjorda tillägget.

Sedan öfverläggningen förklarats härmed slutad, yttrade herr talmannen, att beträffande förevarande utlåtande endast yrkats, af herr *Bohnstedt*, att hvad utskottet hemstält måtte bifallas med följande ändringar:

att det sist i tredje stycket å sid. 19 i det tryckta utlåtandet förekommande ordet »samt» uteslötes och näst derefter tillades ett stycke, så lydande:

»att kronan må njuta den rätt till afkomst och förmån från den till bolaget försålda mark, att kronan i fråga om tillgodogörandet af fyndigheter å den försålda marken bibehåller den rätt, som kronan enligt grufvestadgan skulle såsom jordegare innehaft, derest så lagligen kan ske; samt»,

äfvensom att i mom. c) orden: »icke må vinna Riksdagens bifall» utbyttes mot orden: »må anses härmed besvarad».

Sedermera gjordes propositioner, först på bifall till hvad utskottet i utlåtandet hemstält samt vidare på godkännande af herr Bohnstedts berörda yrkande; och förklarades den senare propositionen vara med ja besvarad.

Vid förnyad föredragning af statsutskottets den 10 och 11 innevarande månad bordlagda memorial n:o 98, med förslag rörande aflöningen för de vid lagtima riksdag hos kamrarne och de ständiga utskotten samt i Riksdagens kansli anstälde tjenstemän och vaktbetjente, biföll kammaren hvad utskottet i detta memorial hemstält.

Föredrogs och lades till handlingarna statsutskottets den 10 och 11 i denna månad bordlagda memorial n:o 99, angående upptagandet af nytt statslån.

Vid förnyad föredragning af statsutskottets den 10 och 11 innevarande månad bordlagda utlåtanden:

n:o 100, i anledning af väckt motion i fråga om upphörande af det från viss jord i Skåne, Halland och Blekinge utgående landgillet, äfven kalladt smörränta;

n:o 101, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående rätt för jordegare att inlösa till statsverket indragna hospitalsräntor m. m.;

n:o 102, i anledning af väckt motion angående användandet af Vestmanlands regementes s. k. knektelegomedelskassa m. m.;

n:o 103, i anledning af väckt motion om statsbidrag för lättande af väghållningstungan inom Lits och Hammerdals väghållningsdistrikt;

n:o 104, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående upplåtande till landtförsvaret af lägenheten Berrita Gurrislyckan inom Malmöhus län;

n:o 105, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående efterskänkande af kronans rätt till danaarf efter förre fabriksarbetaren Lars Persson;

n:o 106, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående försäljning af en till förra häradsskrifvarebostället 1 mantal Vestra Hälgestad n:o 1 Mellangård i Östergötlands län hörande lägenhet;

n:o 107, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående upplåtelse af mark från förra landshöfdingebostället Kungsgården Noret i Kopparbergs län för utvidgning af Falu stads område;

n:o 108, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående upplåtelse åt Folkare härads tingshusbyggnadsskyldige af mark från kronohemmet Åvesta i Kopparbergs län till plats för tingshus;

n:o 109, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående försäljning af förra militiebostället $^3/_4$ mantal Hunna n:o 3 Östergård i Kronobergs län;

n:o 110, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående försäljning af viss del af förra militiebostället 1 mantal Örby n:o 2 Bossgård i Elfsborgs län jemte kronans andel i fallet och vattnet i Viskaån utanför samma område m. m.; samt

n:o 111, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående försäljning af Alnarps kungsgård underlydande gatehusen n:is 12 och 13 Lomma;

biföll kammaren hvad utskottet i dessa utlåtanden hemstält.

Föredrogs å nyo och företogs punktvis till afgörande bevillningsutskottets den 10 och 11 i denna månad bordlagda betänkande n:o 33, med förslag till den af Riksdagen fastställda bevillningsummans utgörande.

Punkten 1.

Angående beräkningen af allmänna bevillningen för år 1900.

Herr Cavalli: Då jag vid föredragningen af bevillningsutskottets betänkande n:o 29, angående beräknandet af vissa bevillningar, för några dagar sedan gjorde yrkande om förändrad beräkning af dessa bevillningar, skedde detta i afsigt att vinna möjlighet att få det af chefen för finansdepartementet ifrågasatta förändrade sättet för bevillningens upptagande i realiteten pröfvadt. Enär mitt yrkande då icke vann kammarens bifall, förefinnes icke för mig någon utsigt att få ändring i det förslag som föreligger, och jag

har derföre icke något yrkande att göra. Jag har emellertid ansett mig böra erinra härom, på det att det må stå klart, att jag icke kan godkänna den af utskottet här använda motivering.

Efter härmed slutad öfverläggning biföll kammaren hvad utskottet i förevarande punkt hemstält.

Punkterna 2 och 3.

Hvad utskottet hemstält bifölls.

Vid förnyad föredragning af särskilda utskottets den 10 och 11 innevarande månad bordlagda memorial n:o 2, angående aflöning åt utskottets sekreterare och vaktbetjening, biföll kammaren hvad utskottet i detta memorial hemstält.

Vid förnyad föredragning af statsutskottets den 9 och 10 innevarande maj bordlagda utlåtande n:o 95, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående upplåtande åt aktiebolaget Gellivare Malmfält af kronan tillhörig mark i Norrbottens län m. m., biföll kammaren hvad utskottet i detta utlåtande hemstält.

Upplästes och godkändes sammansatta stats- och lagutskottets förslag till Riksdagens skrifvelse, n:o 125, till Konungen, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående fjerdingsmansbestyrets utgörande.

Herr *Lundeberg* afgaf en motion, n:o 38, angående skrifvelse till Konungen med begäran om riksdagens afslutande.

Denna motion blef härefter föredragen och hänvisad till kammarens tillfälliga utskott n:o 1.

Justerades sju protokollsutdrag för denna dag.

Herr talmannen tillkännagaf, att anslag utfärdats till sammanträdets fortsättande kl. 7 e. m.

Kammaren åtskildes kl. 1,51 e. m.

In fidem
A. v. Krusenstjerna.

Fredagen den 12 maj, e. m.

Kammaren sammanträdde kl. 7 e. m.

Anmäldes och bordlades:

sammansatta stats- och lagutskottets memorial n:o 12, angående anvisande af ersättning till utskottets kansli; äfvensom

Första Kammarens tillfälliga utskotts utlåtande n:o 13, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om riksdagens afslutande.

Upplästes och godkändes bevillningsutskottets förslag till Riksdagens skrifvelser till Konungen:

n:o 128, angående tullbevillningen; och

n:o 129, angående bevillning af fast egendom samt af inkomst.

Upplästes och godkändes lagutskottets förslag till Riksdagens skrifvelser till Konungen:

n:o 126, i anledning af väckt motion om ändringar i gällande lagstiftning rörande fattigvården; och

n:o 127, i anledning af väckt motion angående ändrad lydelse af 2, 20 och 21 §§ i lagen om hemmansklyfning, egostyckning och jordafsöndring samt 6 § i lagfartslagen.

Upplästes och godkändes ett uppsatt förslag till kammarens skrifvelse till Konungen med anmälan om ledigheter, hvilka skola innan nästa lagtima riksdag genom val fyllas.

Justerades ytterligare två protokollsutdrag för denna dag, hvarefter kammaren åtskildes kl. 7,09 e. m.

In fidem

A. v. Krusenstjerna.

Lördagen den 13 maj.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.

Justerades protokollet för den 6 i denna månad.

Vid föredragning af sammansatta stats- och lagutskottets nästlidne dag bordlagda memorial n:o 12, angående anvisande af ersättning till utskottets kansli, biföll kammaren hvad utskottet i detta memorial hemstält.

Vid föredragning af Första Kammarens tillfälliga utskotts under gårdagen bordlagda utlåtande n:o 13, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om riksdagens afslutande, biföll kammaren hvad utskottet i nämnda utlåtande hemstält; och skulle, jemlikt 63 § 3 mom. riksdagsordningen, detta beslut genom utdrag af protokollet delgifvas medkammaren.

Upplästes och godkändes Riksdagens kanslis förslag till Riksdagens skrifvelser till Konungen:

n:o 124, angående åtgärder för att bereda säkrare förvaring af de under pastors uppsigt och vård stående arkivalier; och

n:o 130, angående lindring i fraktkostnaderna vid jernvägstransport af kalk m. m.

Justerades tre protokollsutdrag för denna dag.

Upplästes och godkändes Riksdagens kanslis förslag till Riksdagens skrifvelse, n:o 132, till Konungen, angående riksdagens afslutande.

Justerades protokollsutdrag härom.

På framställning af herr talmannen beslöt kammaren att åtskiljas kl. 11,22 f. m., för att åter sammanträda kl. 2,30 e. m.

Sedan kammaren i enlighet med sitt här ofvan antecknade beslut åter sammanträdt, anmäldes och bordlades statsutskottets memorial:

n:o 113, angående öfverlemnande till Kongl. Maj:t af det nya reglementet för riksgäldskontoret; och

n:o 114, angående den nya riksstaten.

Upplästes och godkändes statsutskottets förslag till Riksdagens skrifvelser till Konungen:

n:o 65, angående regleringen af utgifterna under riksstatens sjette hufvudtitel, innefattande anslagen till civildepartementet;

n:o 67, angående regleringen af utgifterna under riksstatens åttonde hufvudtitel, innefattande anslagen till ecklesiastikdepartementet;

n:o 131, angående statsregleringen för år 1900 och sättet för anvisande af vissa anslagsbelopp;

n:o 133, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående försäljning af f. d. exercisplatsen Petsarfverum på Gotland;

n:o 134, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående försäljning af fasta egendomen n:o 23 i qvarteret Hvalfisken inom Östermalms församling i Stockholm; och

n:o 135, i anledning af inom Riksdagen väckta motioner i fråga om åtgärder för beredande af möjlighet för mindre bemedlade att förvärfva sig egna hem.

Upplästes och godkändes Riksdagens kanslis förslag till paragrafer i riksdagsbeslutet:

n:o 32, angående civile tjensteinnehafvares rätt till pension af staten m. m.;

n:o 33, angående kreditivsummorna;

n:o 34, angående utbetalning af anslag till riksdags- och revisionskostnader m. m.;

n:o 35, angående ändrad lagstiftning om skilnad i trolofning och äktenskap;

n:o 36, angående ändrade straffbestämmelser för brott, som omförmälas i 18 kap. 6 och 13 §§ strafflagen;

n:o 37, angående skydd för vissa mönster och modeller;

n:o 38, angående ordnandet af rättsförhållandena emellan kommuner och enskilde vid genomförande af stadsplaner m. m.;

n:o 39, angående ersättning af allmänna medel i vissa fall för skada, som förorsakats af embets- eller tjensteman m. m.;

n:o 40, angående ändrad lydelse af § 31 i kungörelsen angående enskilda banker med rätt att utgifva egna banksedlar den 12 juni 1874 m. m.;

n:o 41, angående ändrad lydelse af 3 § sjölagen;

n:o 42, angående mosaiske trosbekännares fattigvård;

n:o 43, angående ändrad lydelse af 11 kap. rättegångsbalken m. m.;

n:o 44, angående ändrad lydelse af 86, 87, 123 och 148 §§ i strafflagen för krigsmagten den 7 oktober 1881;

n:o 45, angående beräkning i vissa fall af tid, som afses i lagen om skydd för vissa mönster och modeller;

n:o 46, angående registrering af jemväl andra föreningar än sådana, som hafva ekonomisk verksamhet till sin uppgift;

n:o 47, rörande ändrad lydelse af § 8 i lagen angående köttbesigtning och slagthus den 22 december 1897;

n:o 48, angående vissa ändringar i gällande förordning angående stämpelafgiften;

n:o 49, angående ändring i 4 § bevillningsförordningen och 2 § i instruktionen för taxeringsmyndigheterna;

n:o 50, angående ändrad lydelse af §§ 10, 20, 32, 33, 34, 37 och 45 riksdagsordningen;

n:o 51, angående ändrad lydelse af §§ 5, 6 och 42 regeringsformen;

n:o 52, angående ändrad lydelse af 2 § 4 mom. tryckfrihetsförordningen; samt

n:o 53, angående ändrad lydelse af 2 § 4 mom. tryckfrihetsförordningen.

Justerades ytterligare två protokokollsutdrag för detta sammanträde, hvarefter kammaren åtskildes kl. 2,43 e. m.

In fidem

A. v. Krusenstjerna.

Söndagen den 14 maj.

Kammaren sammanträdde kl. 2,30 e. m.

Vid föredragning af statsutskottets nedannämnda under gårdagen bordlagda memorial:

n:o 113, angående öfverlemnande till Kongl. Maj:t af det nya reglementet för riksgäldskontoret, och

n:o 114, angående den nya riksstaten,

biföll kammaren hvad utskottet i dessa memorial hemstält.

Upplästes och godkändes Riksdagens kanslis förslag till paragrafer i riksdagsbeslutet:

n:o 54, angående fjerdingsmansbestyrets utgörande;

n:o 55, angående ändringar i gällande lagstiftning rörande fattigvården;

n:o 56, angående reglemente för riksbankens styrelse och förvaltning;

n:o 57, angående bevillning af fast egendom;

n:o 58, angående anslag för förvärfvande för statens räkning af bandelen Örebro—Frövi m. m.;

n:o 59, angående beräkningen af riksgäldskontorets utgifter och inkomster;

n:o 60, angående åtskilliga på grund af 89 § regeringsformen väckta frågor;

n:o 61, angående anslag till fortsättning af statsbanan mellan Gellivare och riksgränsen;

n:o 62, angående anslag till fortsättning af statsbanan från Göteborg till Skee;

n:o 63, angående beredande af lånemedel till fortsatt utveckling af statens telefonväsende;

n:o 64, angående val af fullmägtige i riksbanken och i riksgäldskontoret;

n:o 65, angående ändring i lagen om hemmansklyfning, egostyckning och jordafsöndring m. m.;

n:o 66, angående tullbevillningen;

n:o 67, angående statsregleringen.

Upplästes och godkändes statsutskottets förslag till Riksdagens skrifvelser till Konungen:

n:o 63, angående regleringen af utgifterna under riksstatens fjerde hufvudtitel, innefattande anslagen till landtförsvaret;

n:o 64, angående regleringen af utgifterna under riksstatens femte hufvudtitel, omfattande anslagen till sjöförsvaret;

n:o 66, angående regleringen af utgifterna under riksstatens sjunde hufvudtitel, innefattande anslagen till finansdepartementet;

n:o 68, angående regleringen af utgifterna under riksstatens nionde hufvudtitel, innefattande anslagen till pensions- och indragningsstaterna;

n:o 136, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående försäljning till Luossavaara-Kiirunavaara aktiebolag af kronan tillhörig mark i Juckasjärvi socken i Norrbottens län m. m.;

n:o 137, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående upplåtande åt aktiebolaget Gellivare Malmfält af kronan tillhörig mark i Norrbottens län m. m.;

n:o 138, angående beräkningen af statsverkets inkomster;

n:o 139, i fråga om upphörande af det från viss jord i Skåne, Halland och Blekinge utgående landgillet, äfven kalladt smörränta;

n:o 140, angående rätt för jordegare att inlösa till statsverket indragna hospitalsräntor m. m.;

n:o 141, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående upplåtande till landtförsvaret af lägenheten Berrita Gurrislyckan inom Malmöhus län;

n:o 142, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående efterskänkande af kronans rätt till danaarf efter förre fabriksarbetaren Lars Persson;

n:o 143, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående försäljning af en till förra häradsskrifvarebostället 1 mantal Vestra Hälgestad n:o 1 Mellangård i Östergötlands län hörande lägenhet;

n:o 144, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående upplåtelse af mark från förra landshöfdingebostället Kungsgården Noret i Kopparbergs län för utvidgning af Falu stads område;

n:o 145, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående upplåtelse åt Folkare härads tingshusbyggnadsskyldige af mark från kronohemmanet Åvesta i Kopparbergs län till plats för tingshus;

n:o 146, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående försäljning af förra militiebostället $^3/_4$ mantal Hunna n:o 3 Östergård i Kronobergs län;

n:o 147, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående försäljning af viss del af förra militiebostället 1 mantal Örby n:o 2 Bossgård i Elfsborgs län jemte kronans andel i fallet och vattnet i Viskaån utanför samma område m. m.;

n:o 148, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående försäljning af Alnarps kungsgård underlydande gatehusen n:is 12 och 13 Lomma;

n:o 149, angående upprättadt nytt reglemente för riksgäldskontoret; samt

n:o 150, med ny riksstat.

Upplästes och godkändes sammansatta stats- och lagutskottets förslag till Riksdagens skrifvelse, n:o 151, till Konungen, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse af vissa paragrafer i grufvestadgan den 16 maj 1884, äfvensom i ämnet väckta motioner.

Tillkännagafs, att Kongl. Maj:t låtit genom offentligt anslag bjuda och kalla Riksdagens samtlige ledamöter att måndagen den 15 innevarande månad efter förrättad gudstjenst sig å rikssalen infinna för att enligt 36 § riksdagsordningen af Kongl. Maj:t i nåder hemförlofvas.

Kammaren åtskildes kl. 2,49 e. m.

In fidem

John Hammarberg.

Måndagen den 15 maj.

Kammaren sammanträdde kl. 10,30 f. m.

Justerades protokollet för den 8 i denna månad.

Upplästes och godkändes Riksdagens kanslis förslag till paragrafer i riksdagsbeslutet:

n:o 68, angående disposition af besparingarna å hufvudtitlarne;

n:o 69, i afseende å statsregleringen och rörande de med statsverket gemenskap egande ämnen; och

n:o 70, angående ändrad lydelse af vissa paragrafer i grufvestadgan den 16 maj 1884 m. m.

Herr talmannen och kammarens ledamöter afgingo kl. 10,47 f. m. till Storkyrkan, der riksdagspredikan hölls af komministern i Jakobs och Johannis församling K. Öhman.

Efter gudstjenstens slut begaf kammaren sig till rikssalen, der jemväl Andra Kammaren infann sig. Sedan herr statsrådet och chefen för civildepartementet von Krusenstjerna uppläst Kongl. Maj:ts nådiga förordnande för hans excellens herr statsministern Boström att å Kongl. Maj:ts vägnar afsluta riksdagen, samt talmännen, hvar för sig, framfört kamrarnes undersåtliga välönskningar och riksdagsbeslutet blifvit af herr statsrådet och chefen för civildepartementet uppläst, förklarade, å Kongl. Maj:ts vägnar, hans excellens herr statsministern 1899 års lagtima riksdag vara afslutad.

Efter det kammarens ledamöter återkommit till samlingsrummet och der intagit sina platser, framträdde grefve *Sparre* till talmansbordet och yttrade:

Mina herrar! Innan vi skiljas, vill jag bringa Eder mitt tack och mitt farväl. Jag vill tacka Eder för det Ni gjort min arbetsbörda lätt, derigenom att jag alltid känt mig ega Edert starka stöd. Jag vill tacka Eder för de många förnyade prof, jag erfarit af Eder

välvilja, af Eder vänskap. Till detta mitt tack vill jag lägga mina bästa välönskningar för Eder, då Ni nu återvända till Edra hem och Eder verksamhet inom skilda grenar af samfundslifvet, och jag önskar Eder lifligt all framgång i Edert arbete. Mina herrar, mottagen med mitt farväl mitt hjertliga tack!

Detta tal besvarades af herr *Reuterswärd* i följande ordalag:

Högvälborne herr grefve! Å Första Kammarens vägnar får jag äran till Eder, herr grefve, framföra dess hjertliga tack för de varma afskedsord, hvarmed Ni hemförlofvat oss efter slutad riksdag. Vi tacka Eder äfven på det allra hjertligaste för det i allo utmärkta sätt, på hvilket Ni ledt våra öfverläggningar. Vi glädja oss åt att under Edert ordförandeskap Första Kammaren visat en stor offervillighet, visat att den, när det gäller, står snart sagdt såsom en man, då fäderneslandets kraf så fordrar. Vi nedkalla Guds välsignelse öfver Eder, herr grefve, och hoppas, att Ni under den tid, som återstår till nästa riksdag, då vi hoppas att åter få se Eder på samma plats, som Ni nu lemnat, måtte hemta krafter till att på lika utmärkt sätt allt fortfarande bekläda den plats, Ni så väl fylt. Ännu en gång tack och farväl, herr grefve!

Kammarens ledamöter åtskildes kl. 12,20 e. m.

In fidem

A. v. Krusenstjerna.